

(ร่าง)  
แนวทางการดำเนินการ  
โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ  
(๑ ตำบล ๑ มหาวิทยาลัย)

เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถขับเคลื่อนปฏิบัติการร่วมกับองค์กรหลักในตำบลได้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (๑ ตำบล ๑ มหาวิทยาลัย) และเกิดประโยชน์ที่การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับการแก้ปัญหาความยากจนในตำบลได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นการระดมพลังของหน่วยที่มีศักยภาพ ๒ หน่วย คือ ตำบล และมหาวิทยาลัย โดยมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินการนี้ขึ้น ประกอบด้วยเนื้อหา ๔ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ การประเมินศักยภาพตำบล

ส่วนที่ ๒ การออกแบบการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความยากจนตามหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี

ส่วนที่ ๓ การประเมินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและตัวชี้วัด

ส่วนที่ ๔ การพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันระหว่างตำบลและมหาวิทยาลัย

**ส่วนที่ ๑ การประเมินศักยภาพตำบล**

มีองค์ประกอบของการประเมิน ๒ ชุด คือ การประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพการบริหารจัดการที่ดี และการประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพของโครงการพัฒนาตำบล โดย

**ชุดที่ ๑ การประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพการบริหารจัดการที่ดี**

ด้วยการนำขององค์กรหลักในพื้นที่ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับ ท้องที่ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ และองค์กรภาคประชาชน โดยการประเมิน อย่างน้อย ๖ องค์ประกอบ คือ

- (๑) มีข้อมูลพื้นฐานครอบคลุมทุกด้านที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ เช่น ข้อมูลด้านโครงสร้างทางประชากรรวมทั้งระดับการศึกษาและทักษะอาชีพ ข้อมูลด้านรายได้และเศรษฐกิจรวมทั้งอาชีพของคนในตำบล ข้อมูลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งการจัดการของตำบล ข้อมูลทุนมนุษย์ของตำบล (คนดี คนเก่ง คนสำคัญ) ข้อมูลสภาพปัญหาของตำบล การสื่อสาร การมีส่วนร่วม เป็นต้น
- (๒) สามารถใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ประชากรกลุ่มเป้าหมายของปัญหาความยากจน หรือ ความยากลำบาก เช่น ครีวเรือนยากจน ครีวเรือนเสี่ยงต่อความยากจน ครีวเรือนที่มีประชากรกลุ่มเปราะบาง หรือปัจจัยเหตุของความยากจน ตลอดจนครีวเรือนที่อาจมีปัญหากเกิดภัยพิบัติหรือโรคระบาด เป็นต้น
- (๓) มีข้อมูลปฏิบัติการที่ได้ผลดีของผู้ปฏิบัติการหลักในพื้นที่ (Key Actors) ที่เป็นงานหรือบริการที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาความยากจนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ภาคเอกชน หน่วยงานรัฐทั้งใน (กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ วิสาหกิจชุมชน และอื่นๆ) และนอกพื้นที่ (หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชนที่มีงานในพื้นที่)

- (๔) มีแผนพัฒนาตำบลที่มีเป้าหมายชัดเจนในการแก้ปัญหาความยากจนและปัจจัยสาเหตุในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน
- (๕) มีการจัดบริการสาธารณะที่สนับสนุนการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายชัดเจนของหน่วยงาน องค์กร ในตำบล
- (๖) มีการทำงานหรือโครงการพัฒนาตำบลที่ดำเนินการร่วมมือกับภาคเอกชน หน่วยงาน องค์กร ภาครัฐจากกระทรวงต่างๆ องค์กรร่วมพัฒนาเอกชน รวมทั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา

เป็นต้น

## ชุดที่ ๒ การประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพของโครงการพัฒนาตำบล

เน้นการประเมินผลกระทบของโครงการพัฒนาตำบล ต่อประชากรกลุ่มเป้าหมายของการแก้ปัญหาความยากจนโดยตรง และต่อกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชนที่มีงาน กิจกรรม บริการที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาความยากจน ทั้งที่เป็นการจัดบริการสาธารณะ เป็นไปตามแผนการแก้ปัญหา และแผนการพัฒนาตำบล รวมทั้งโครงการพัฒนาที่ดำเนินการร่วมกับองค์กร หน่วยงานอื่น ส่วนนี้ดำเนินการวิเคราะห์เทียบเคียงกับหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ของ ศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ๑๖ เป้าหมาย

การประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพโครงการพัฒนาตำบล อาจประกอบด้วย

- (๑) การวิเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการโครงการ เช่น เป้าหมายการแก้ปัญหาความยากจนของชุมชน ประชากรกลุ่มเป้าหมายและความครอบคลุม งานและกิจกรรมในการแก้ปัญหาเทคโนโลยีที่ใช้ การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน องค์กรชุมชน กลุ่มทางสังคม (หน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา มูลนิธิ องค์กรภาคประชาชน) บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหรือกลุ่มองค์กรที่รับผิดชอบหลักและที่ร่วมปฏิบัติการ ผลปฏิบัติการและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นต้น
- (๒) การวิเคราะห์ความต้องการการเพิ่มทักษะเพื่อการแก้ปัญหาความยากจนทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมต่างๆ ทั้งทักษะการอาชีพต่างๆ และทักษะการบริหารจัดการ เช่น การพัฒนาสินค้าและบริการ การตลาด การเงินและการคลัง การพัฒนาเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ การท่องเที่ยว การอนุรักษ์รูปแบบต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือการประเมินตามองค์ประกอบรวมทั้งขั้นตอนและกระบวนการประเมินที่เหมาะสม เพื่อใช้เป็นฐานของการออกแบบงาน กิจกรรม และบริการ ในการแก้ปัญหาความยากจนร่วมกันกับมหาวิทยาลัย และ ใช้ในการจัดกลุ่มศักยภาพของตำบล ซึ่งอาจมีตัวชี้วัด ดังนี้

ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดการจัดกลุ่มศักยภาพตำบล

| ตัวชี้วัด                                                                                                                                                                      | กลุ่มศักยภาพ                                        |                                               |                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------|
|                                                                                                                                                                                | ตำบลที่พึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน                   | ตำบลที่สามารถจัดการตนเองยกระดับสู่ความพอเพียง | ตำบลอยู่รอดจากความยากลำบาก |
| <b>ส่วนที่ ๑ ข้อมูลประสิทธิภาพและศักยภาพการบริหารจัดการที่ดี</b><br>(๑) ข้อมูลพื้นฐาน                                                                                          | ร้อยละ ๘๐-๑๐๐                                       | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖๐                         | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๔๐      |
| (๒) ข้อมูลประชากรเป้าหมาย                                                                                                                                                      | ร้อยละ ๑๐๐                                          | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐                         | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐      |
| (๓) ข้อมูลปฏิบัติการของผู้ปฏิบัติการหลักในตำบล                                                                                                                                 | ร้อยละ ๑๐๐                                          | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐                         | ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐      |
| (๔) แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน และตำบล                                                                                                                                             | ร้อยละ ๑๐๐                                          | ร้อยละ ๑๐๐                                    | ร้อยละ ๑๐๐                 |
| (๕) บริการสาธารณะของ อปท. หน่วยงานรัฐ                                                                                                                                          | ร้อยละ ๘๐-๑๐๐                                       | ร้อยละ ๖๐-๘๐                                  | ร้อยละ ๔๐-๖๐               |
| (๖) โครงการความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรร่วมพัฒนาเอกชน มหาวิทยาลัย และอื่นๆ                                                                                  | ร้อยละ ๘๐-๑๐๐<br>ที่สัมพันธ์กับการแก้ปัญหาความยากจน | ร้อยละ ๖๐-๘๐                                  | ร้อยละ ๔๐-๖๐               |
| <b>ส่วนที่ ๒ ประสิทธิภาพและศักยภาพของการพัฒนาตำบลทั้งที่เป็นการจัดบริการสาธารณะ ตามแผนการแก้ปัญหา และแผนการพัฒนาตำบล รวมทั้งโครงการพัฒนา (วิเคราะห์เทียบเคียง ๑๖ เป้าหมาย)</b> | ๑๔-๑๖ เป้าหมาย                                      | ๑๑-๑๓ เป้าหมาย                                | ๘-๑๐ เป้าหมาย              |

## ส่วนที่ ๒ การออกแบบการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน

การแก้ปัญหาความยากจนตามหลัก ๑๖ เป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ตามแนวทางของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี มีความซับซ้อนและหลายหลากมิติในการศึกษาและทำความเข้าใจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาและความต้องการ กลุ่มประชากรเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน จึงต้องการการวิเคราะห์อย่างละเอียด ถี่ถ้วนและรอบด้าน เพื่อให้ “ตนเอง” คือ พื้นที่ปฏิบัติการโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าภาพหลัก และมหาวิทยาลัยคู่ความร่วมมือ ที่เป็นภาคีร่วมสนับสนุนองค์ความรู้ด้านวิชาการ สามารถประสานความร่วมมือในการออกแบบการดำเนินงาน เพื่อ “จัดการแก้ไข ปัญหา” ให้สอดคล้อง และเหมาะสม สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากความยากจน รวมทั้งสามารถพัฒนาสมรรถนะ เสริมศักยภาพของผู้ดำเนินงานหลัก คือ กลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ซึ่งเป็นคนทำงานจริงหรือกลไกหลัก ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนางานและกิจกรรม ที่สามารถตอบสนองการแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความยากจน เป็นการออกแบบงาน กิจกรรม บริการที่สามารถตอบสนองการแก้ปัญหาที่มีความเฉพาะของแต่ละกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยอย่างน้อยต้องสามารถเทียบเคียงได้กับเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจนของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี จำนวน ๑๖ เป้าหมาย จึงต้องอาศัยผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพและศักยภาพการบริหารจัดการของชุมชนท้องถิ่น และประสิทธิภาพและศักยภาพของโครงการพัฒนาตำบล ตามที่แสดงเป็นตัวอย่างในส่วนที่ ๑

การออกแบบการดำเนินการเป็นการวิเคราะห์ ๑) ความครอบคลุมของ งาน กิจกรรม บริการ ๒) ผลกระทบต่อประชากรกลุ่มเป้าหมาย ๓) ความสอดคล้องในการตอบสนองการแก้ปัญหาและเหตุปัจจัยของปัญหา ๔) บทบาทของกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติการหลักในแต่ละงาน กิจกรรม หรือบริการ ๕) การบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากร ๖) การประสานความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ ๗) ความสอดคล้องกับเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ๑๖ เป้าหมาย และ ๘) แผนปฏิบัติการ เป็นต้น โดยเน้นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชากรกลุ่ม เป้าหมาย และกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หรือหน่วยงาน ที่เป็นผู้สร้างปฏิบัติการหลักในตำบลและเป็นผู้จัดลำดับความสำคัญของงาน กิจกรรม และบริการตามที่ออกแบบไว้ อีกทั้งยังจัดกิจกรรมในกระบวนการให้เป็นการเรียนรู้ด้วย มหาวิทยาลัยโดยคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน ที่เป็นเจ้าภาพหลักต้องวิเคราะห์จับคู่กับหลักวิชาการที่สัมพันธ์กันและผู้เชี่ยวชาญที่จะสามารถนำวิทยาการและเทคโนโลยีมาถ่ายทอดให้กับผู้ปฏิบัติการหลักในตำบลได้ ทั้งนี้โดยทำการสรุปบทเรียนและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติการหลักและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอื่นต่อไปด้วย

### ส่วนที่ ๓ การประเมินการดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการและตัวชี้วัด

การประเมินโครงการในแต่ละตำบล เน้นการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ ของมหาวิทยาลัยกับองค์กรหลักในตำบล ไปพร้อมกับการสร้างการเปลี่ยนแปลง จากกิจกรรม งาน บริการ ที่โครงการได้ออกแบบ และดำเนินการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ดังนั้นอาจใช้แนวทางการประเมินประสิทธิภาพและศักยภาพของโครงการพัฒนาตำบลโดยใช้องค์ประกอบการดำเนินการตามหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ทั้ง ๑๖ เป้าหมาย มากำหนดวิธีการและกระบวนการประเมินได้

สำหรับตัวชี้วัดของโครงการ ในแต่ละระดับปฏิบัติการมีความสอดคล้องกับและเป็นส่วนหนึ่งของตัวชี้วัดโครงการใหญ่ที่รับผิดชอบโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม โดยมหาวิทยาลัยต้องกำหนดตัวชี้วัดในเบื้องต้นให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานร่วมกันกับตำบล และเสนอกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเห็นชอบต่อไป

ตัวอย่างตัวชี้วัดโครงการ แบ่งตามระดับของการสร้างปฏิบัติการ ได้แก่

- ๑) ตำบล ซึ่งรับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักโดยคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน (Key Responders) ในการบริหารจัดการความร่วมมือภายในมหาวิทยาลัยกับตำบล (ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การหาความร่วมมือจากหน่วยหรือผู้เชี่ยวชาญ การสรุปผลการดำเนินการ) (Tambon System Integrator)
- ๒) มหาวิทยาลัย รับผิดชอบบูรณาการวิทยาการและเทคโนโลยีสนับสนุนกลุ่มตำบลและจัดการความรู้ (University System Integrator)
- ๓) มหาวิทยาลัย ทำหน้าที่เป็นศูนย์จัดการเครือข่ายมหาวิทยาลัยในภูมิภาค (Regional System Integrator) จำนวน ๙ แห่ง ครอบคลุมทั้งประเทศ

ตารางที่ ๒ ตัวชี้วัดโครงการแบ่งตามระดับของการสร้างปฏิบัติการ

| ระดับ                                                                                             | ตัวชี้วัด                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ระดับที่ ๑</b><br>ตัวชี้วัด ๑ ตำบล (Tambon System Integrator)<br>(๑ คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน) | ๑) โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนภายใต้ ๑๖ เป้าหมาย<br>๒) โครงการพัฒนาตำบลแบบกำหนดประชากรเป้าหมายและงานที่ชัดเจน<br>๓) ผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) และผู้ขับเคลื่อนปฏิบัติการในพื้นที่<br>๔) เทคโนโลยีและเครื่องมือ ที่ได้ผลดี<br>๕) นวัตกรรมการแก้ปัญหา (เชิงระบบ เชิงกระบวนการ เชิงเทคนิค)<br>๖) การมีส่วนร่วมของประชากรกลุ่มเป้าหมายและ ๔ องค์กรหลักในตำบล (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชน และหน่วยงานรัฐ)<br>๗) ผลการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของกลุ่มประชากรเป้าหมาย<br>๘) เรื่องเด่น (กิจกรรม บริการ ผลิตภัณฑ์ ผลผลิต)<br>๙) คนเด่น (Champions)<br>๑๐) ข้อมูล (การสำรวจการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ข้อมูลการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม) |

| ระดับ                                                                                                       | ตัวชี้วัด                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                             | <p>๑๑) การก่อร่างสร้างตัวเป็นธุรกิจเพื่อสังคม (Startups)</p> <p>๑๒) รูปแบบการแก้ปัญหาคความยากจนในระดับตำบลจากกระบวนการสรุปทเรียนและประสบการณ์ของโครงการนี้</p> <p>๑๓) รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลและองค์กรภายในตำบลเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน (Resource mobilization) จากโครงการนี้</p> <p>๑๔) แหล่งเรียนรู้ และหลักสูตรการเรียนรู้ของชุมชนที่มาจากเรื่องเด่น คนเด่น จนได้รับการยอมรับเป็น ศูนย์เรียนรู้ด้านการแก้ปัญหาคความยากจน</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b>ระดับที่ ๒</b><br/>ตัวชี้วัด ๑ มหาวิทยาลัย<br/>(University System Integrator)<br/>สำหรับกลุ่มตำบล</p> | <p>๑) วิเคราะห์โจทย์การพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาคความยากจนนำไปสู่การออกแบบบริการวิชาการที่สอดคล้องกับความต้องการของตำบล</p> <p>๒) บริการวิชาการตามความต้องการของ ๔ องค์กรหลัก (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชน และหน่วยงานรัฐ)</p> <p>๓) ผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) และผู้ขับเคลื่อนปฏิบัติการในตำบล</p> <p>๔) การถ่ายทอดเทคโนโลยีของกลุ่มนวัตกรรมในกลุ่มตำบล (Transfer technologies)</p> <p>๕) สถานะของกลุ่มประชากรเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาคความยากจนสอดคล้องกับ ๑๖ เป้าหมาย</p> <p>๖) วิเคราะห์จัดกลุ่มตามศักยภาพของตำบลออกเป็น ๓ กลุ่ม (ตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน ตำบลมุ่งสู่ความพอเพียง ตำบลฟื้นความยากลำบาก)</p> <p>๗) ยกระดับตำบลที่มีศักยภาพเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีความเชี่ยวชาญ สอดคล้องกับ ๑๖ เป้าหมาย</p> <p>๘) วิเคราะห์จัดกลุ่ม บริการ กิจกรรม ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาคความยากจน เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญของประเทศ</p> <p>๙) จัดทำฐานข้อมูลนักวิชาการเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาคความยากจนทั้งในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น (Mapping and Matching) เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญของประเทศ</p> <p>๑๐) กรณีตัวอย่างสู่การนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัย</p> <p>๑๑) ตำบลเป็นพื้นที่จัดการศึกษารายวิชาที่นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการในสถานการณ์จริง</p> <p>๑๒) ความรู้ที่สรุปจากประสบการณ์ของพื้นที่ (เทคโนโลยีที่ได้ผลดี รูปแบบและงานที่ตอบสนองการแก้ปัญหาคความยากจน) ที่มีการนำมาประยุกต์หรือผนวกใช้ในการดำเนินการตามภารกิจของมหาวิทยาลัย</p> <p>๑๓) เกิดหลักสูตรเพิ่มสมรรถนะผู้รับจ้างงาน (นักศึกษา บัณฑิต และประชาชน) เช่น การจัดการการเงิน การบริหารจัดการงาน การบริหารจัดการอาชีพ ด้านดิจิทัล ภาษา และสังคม เป็นต้น</p> <p>๑๔) ข้อมูล (การสำรวจการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ข้อมูลการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม)</p> |
| <p><b>ระดับที่ ๓</b><br/>ตัวชี้วัด RSI (Regional System Integrator)<br/>สำหรับกลุ่มมหาวิทยาลัย</p>          | <p>๑) ประมวลตัวชี้วัดระดับตำบลและระดับมหาวิทยาลัยให้อยู่ในสถานะที่แสดงความสามารถกลุ่มประชากรเป้าหมายและสอดคล้องกับ ๑๖ เป้าหมาย</p> <p>๒) วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากปฏิบัติการในพื้นที่กับความสอดคล้องของกลุ่มสาขาวิชาเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาในระดับอุดมศึกษา</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

| ระดับ | ตัวชี้วัด                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|       | ๓) สังเคราะห์นวัตกรรมของพื้นที่เพื่อยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ<br>๔) สังเคราะห์ข้อมูล การสำรวจการเฝ้าระวังและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ข้อมูลการยกระดับเศรษฐกิจและสังคม เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายต่อ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และหน่วยงาน กลางที่รับผิดชอบนโยบายแห่งรัฐ |

#### ส่วนที่ ๔ การพัฒนากลไกการทำงานร่วมกันของตำบลและมหาวิทยาลัย

การดำเนินการโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลง ๔ ส่วน คือ

(๑) ผลการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายชัดเจน ในกลุ่มประชากรเป้าหมายและกลุ่มทางสังคม องค์กรที่เกี่ยวข้อง ในตำบล ซึ่งควรแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจน

(๒) บทบาทขององค์กรในตำบล (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ กลุ่มทางสังคม/องค์กรชุมชน และ หน่วยงานรัฐในพื้นที่) ในการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายชัดเจน

(๓) บทบาทของมหาวิทยาลัยในการระดมองค์ความรู้ เทคโนโลยี ร่วมสนับสนุนกระบวนการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายชัดเจนของตำบล (Targeted Poverty Alleviation)

(๔) บทบาทและแนวทางของหน่วยงานสนับสนุนวิชาการและเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในการเพิ่มศักยภาพตำบล

ทั้งนี้ รวมทั้งผลของการจ้างงานบัณฑิต นักศึกษา และประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติงานในตำบล ในระยะของการดำเนินการโครงการนี้

ดังนั้นจึงต้องกำหนดบทบาทการทำงานร่วมกันไว้อย่างเป็นระบบ และมีการจัดการที่มีเป้าหมายชัดเจน ในเบื้องต้นควรมีการจัดการอย่างน้อย ๔ ส่วน คือ การจัดการข้อมูล การจัดการกำลังคน การจัดการงาน และการจัดการกลไกขับเคลื่อนงาน ดังตัวอย่าง

**๑. การจัดการข้อมูล** ต้องมีการออกแบบให้เหมาะสมและสามารถนำใช้ได้ตามความต้องการของโครงการฯ ประกอบด้วยหลายส่วนสำคัญ ได้แก่

๑.๑ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของตำบล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น จปฐ. กชช ๒ค. ทะเบียนราษฎร์ JHCIS ข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ หากมีข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และข้อมูลจากแหล่งอื่นๆ ที่ตำบลสามารถเข้าถึงได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของตำบล วิเคราะห์แผนพัฒนาตำบล และประเมินการดำเนินการโครงการนี้

๑.๒ การรวบรวมข้อมูลระหว่างการออกแบบและพัฒนาโครงการ งาน กิจกรรม บริการ ที่สอดคล้องหรือเอื้อให้เกิดการแก้ปัญหาความยากจน ตามหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจนของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ทั้ง ๑๖ เป้าหมาย เช่น ข้อมูลกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายของงาน กิจกรรม บริการ กระบวนการดำเนินการ ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ข้อมูล

กลุ่มทางสังคม องค์กร หน่วยงาน ที่เป็นผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) ของ งาน กิจกรรม บริการ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ ข้อมูลบทบาทหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในการร่วมจัดการ งาน กิจกรรม บริการ กับตำบล ข้อมูลลักษณะของ งาน กิจกรรม บริการ ที่ส่งผลกระทบต่อ การ แก้ปัญหาความยากจนในกลุ่มประชากรที่กำหนด ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีและผล การ ใช้เทคโนโลยี ข้อมูลผลกระทบทางตรงและทางอ้อม เป็นต้น

๑.๓ การรวบรวมข้อมูลสนับสนุนการสรุปทบทเรียน ตำบล และ มหาวิทยาลัย

๑.๔ การเก็บข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดทำแนวทางการเฝ้าระวังและจัดทำข้อมูลสาธารณสุขตาม มาตรการการป้องกัน COVID-19 รายตำบล

## ๒. การจัดการกำลังคน ของทั้งฝ่ายตำบลและฝ่ายมหาวิทยาลัย

๒.๑ ในการขับเคลื่อนปฏิบัติการในตำบล กำลังคนสำคัญ ควรเป็นบุคลากรหรือผู้นำจาก ๔ องค์กร หลัก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ กลุ่มทางสังคม/องค์กรชุมชน และหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ เพื่อเป็นการเสริมศักยภาพกลไกของระบบการจัดการพื้นที่ระดับตำบล อันเป็นส่วน หนึ่งของผลกระทบของโครงการ โดยเน้นการเพิ่มทักษะในการเป็นผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) ของแต่ละงาน กิจกรรม บริการ (ลักษณะงาน แก้ปัญหา นวัตกรรม พัฒนาศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถ) ทั้งนี้ให้ความสำคัญกับบทบาทในการกำหนดทิศทางของการขับเคลื่อน งาน กิจกรรม บริการ (ผู้นำ ผู้ร่วม ผู้สนับสนุน) และบทบาทในการสร้างปฏิบัติการของงาน กิจกรรม บริการ (ผู้บริหาร ผู้วิเคราะห์และออกแบบการทำงาน ผู้จัดการข้อมูล ผู้ประสานงาน และสื่อสาร ผู้จัดการกระบวนการ)

๒.๒ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบลในการแก้ปัญหาความยากจนแบบกำหนดเป้าหมายชัดเจน ของมหาวิทยาลัย นี้ กำลังคน ควรมาจาก คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน ในการบริหารจัดการ ความร่วมมือกับตำบลในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานและการประเมิน ศักยภาพตำบล การออกแบบการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาความยากจนตามหลักเป้าหมาย ตำบลในการเอาชนะความยากจน และ การประเมินโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการ ข้อมูล การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การหาความร่วมมือจากหน่วยหรือ ผู้เชี่ยวชาญจากคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบันอื่นๆในมหาวิทยาลัยตนหรือมหาวิทยาลัยอื่นหรือ หน่วยงานอื่นได้ และการสรุปผลการดำเนินการของงาน กิจกรรม และ บริการ โดยอาจารย์ นักวิจัย และ นักศึกษา จากคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบันสามารถเรียนรู้และได้ประโยชน์จาก กระบวนการของโครงการนี้ด้วย

๒.๓ การจัดการบัณฑิต นักศึกษา ประชาชน ที่เข้าร่วมโครงการโดยการจ้างงาน ต้องมีการกำหนด บทบาท หน้าที่ และงานที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ไว้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

๒.๓.๑ งานด้านข้อมูล ปฏิบัติงานในการ ๑) สอบทาน และวิเคราะห์ข้อมูลมือสองจาก ฐานข้อมูลพื้นฐานของตำบลจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ทั้งระดับครัวเรือนและ ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน) ที่แสดงประสิทธิภาพ และศักยภาพของชุมชน รวมทั้งเก็บข้อมูล เพิ่มเติมและ ปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานของตำบล ให้ทันสมัย ๒) จัดเก็บ บันทึก และสอบ ทานข้อมูลกลุ่มทางสังคม ทูมมนุษย์ องค์กรชุมชน ที่มีปฏิบัติการในการแก้ปัญหาความ ยากจนในพื้นที่และเป็นผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) ของงาน กิจกรรม บริการ ใน

การแก้ปัญหาความยากจน ๓) จัดเก็บ บันทึก และสอบทาน ข้อมูลประสิทธิภาพและ ศักยภาพโครงการพัฒนาตำบลที่ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกและองค์กรอื่น

๒.๓.๒ งานด้านวิเคราะห์และทำแผน ๑) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงประสิทธิภาพและ ศักยภาพตำบลในการแก้ปัญหาความยากจน ๒) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแสดง ประสิทธิภาพและศักยภาพโครงการพัฒนาตำบลในการแก้ปัญหาความยากจน ๓) ทำ การวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดแผนดำเนินการงาน กิจกรรม และ บริการเพื่อฟื้นฟู เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ เทียบเคียงกับหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความ ยากจน ของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี รวมทั้งการจัดกระบวนการสร้างการมี ส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ ร่วมกับผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) ของตำบล และ ผู้รับผิดชอบจากคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน

๒.๓.๓ งานด้านวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี ๑) ร่วมงาน กิจกรรม บริการ ที่เป็นการนำองค์ ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม ด้านต่างๆ เกี่ยวกับ ทักษะการอาชีพต่างๆ ทักษะด้าน ดิจิทัล ทักษะด้านภาษา และ ทักษะการบริหารการจัดการและการสร้างปฏิบัติการ (การพัฒนาสินค้าและบริการ การตลาด การเงินและการคลัง การพัฒนาเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ การ ท่องเที่ยว การอนุรักษ์รูปแบบต่างๆ การจัดการน้ำ Smart Farming เกษตรปลอดภัย การจัดการขยะชุมชน เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และคุณภาพชีวิตประชากรกลุ่มเปราะบาง) มาถ่ายทอด ฝึกอบรมให้กลุ่มประชากรเป้าหมาย กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมหรือ องค์กรชุมชน หรือ ร่วมทำงาน จัดกิจกรรม จัดบริการ กับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน หน่วยงาน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ปัญหาความยากจนของตำบล

๒.๓.๔ งานด้านบริการสาธารณะ ๑) ร่วมจัดงาน กิจกรรม หรือบริการ ที่เป็นส่วนของบริการ สาธารณะที่หน่วยงาน องค์กรจัดให้กับประชาชนในพื้นที่ ๒) ร่วมจัด งาน กิจกรรม และบริการเกี่ยวกับการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาตำบลและ โครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กร ชุมชน ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย ในพื้นที่ ๓) ร่วมเป็นผู้ประสานข้อมูลและความ ช่วยเหลือหรือการเพิ่มทักษะให้กับประชาชน กลุ่มประชากรและครัวเรือน (ยากจน เปราะบาง ยากลำบาก ไม่มีรายได้ ไม่มีงาน ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีสิทธิในการรักษาและ สวัสดิการ) ที่เป็นเป้าหมายของงาน กิจกรรม บริการ ที่เกิดขึ้นของโครงการฯ (เป็น เจ้าของ cases) โดยร่วมกับอาจารย์ นักศึกษา จากคณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน ที่ รับผิดชอบและผู้ปฏิบัติการหลักของตำบล

๒.๓.๕ การกำหนดผลงานและระยะเวลาแล้วเสร็จ ของงานโดยทำข้อตกลงร่วมกัน ๓ ฝ่าย คือ องค์กรหลักที่รับผิดชอบของตำบล คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน และ ผู้ถูกจ้างงาน เป็นต้น

๓. การจัดการงาน (งาน กิจกรรม บริการ ที่ใช้แก้ปัญหาความยากจนตามหลักเป้าหมายตำบลในการ เอาชนะความยากจน ของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี) เน้นการออกแบบและวางแผนการดำเนินการอย่าง เป็นขั้นตอน การออกแบบงาน กิจกรรม บริการ หรือนวัตกรรม รวมทั้งกำหนดบทบาทผู้ปฏิบัติการหลัก (Key Actors) และผู้ร่วมดำเนินการ ด้วยการพัฒนาคู่มือและแนวทางการทำงานให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนรวมถึงการ

สรุปและการประเมิน การวิเคราะห์จัดกลุ่ม การวิเคราะห์เรื่องเด่น เช่น งานเด่น นวัตกรรมเด่น (ระบบ กระบวนการ เทคนิค) คนเด่น เทคโนโลยีเด่น ผลิตภัณฑ์เด่น ผลผลิตเด่น เป็นต้น

#### ๔. การจัดการกลไกขับเคลื่อนงาน เพื่อให้เกิดการทำงานเชื่อมประสานกันได้มากที่สุด

๔.๑ ใน ๑ ตำบล ควรมีการมอบหมายให้ มีผู้รับผิดชอบหลัก จาก ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายตำบล และ ฝ่ายมหาวิทยาลัย โดยเป็นไปตามข้อเสนอของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี ที่ให้ คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน ที่มีภารกิจครบถ้วนของมหาวิทยาลัย มีหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นักศึกษา อาจารย์ แผนการวิจัยและนักวิจัย มีโครงการบริการวิชาการแก่สังคม เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการร่วมกับแต่ละตำบล

๔.๒ ส่วนผู้รับผิดชอบของตำบล ที่มีภารกิจและมีศักยภาพในการจัดการ ที่มีโครงสร้าง มีบุคลากร มีทรัพยากร มีข้อมูล มีการจัดบริการสาธารณะที่เป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนในพื้นที่เขตความรับผิดชอบอยู่แล้ว ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถเชื่อมประสาน ความร่วมมือกับ ท้องที่ กลุ่มทางสังคมและองค์กรชุมชน รวมทั้งหน่วยงานรัฐในพื้นที่ได้ด้วย

๔.๓ ในการติดตามการดำเนินการของตำบล และ คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามการดำเนินการด้วย โดยเน้นการให้คำปรึกษาการขับเคลื่อนโครงการฯและการดำเนินการตามแผน พร้อมทั้งสร้างการเรียนรู้ตำบลที่มีเรื่องเด่น สามารถยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้การแก้ปัญหาความยากจนในรูปแบบและประเด็นต่างๆ

๔.๔ การกำหนดกลไกการขับเคลื่อนงาน ในหลายรูปแบบ ได้แก่

- (๑) คณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการบริหารโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมแบบบูรณาการในแต่ละตำบล ที่มีผู้รับผิดชอบจาก ฝ่ายมหาวิทยาลัย และฝ่ายตำบล ร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะกรรมการดำเนินการงาน กิจกรรม บริการ (ที่กำหนดตาม งาน กิจกรรม บริการที่ออกแบบไว้) คณะกรรมการประเมินการดำเนินการโครงการฯ เป็นต้น
- (๒) ข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง ตำบล (โดยองค์กรหลัก) กับมหาวิทยาลัย (โดย คณะ/สาขาวิชา/ศูนย์/สถาบัน)
- (๓) แผนการดำเนินการของโครงการและแผนการจัดงาน กิจกรรม บริการ ในการแก้ปัญหาความยากจน (ตามหลักเป้าหมายตำบลในการเอาชนะความยากจน ของศาสตราจารย์ นพ.ประเวศ วะสี)

เป็นต้น